Lietas arhīva Nr. CA-1828-18/29
ECLI:LV:RAT:2018:0629.C32196117.4.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā 2018.gada 29.jūnijā

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija
šādā sastāvā: tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese Ilze Celmiņa,
tiesneši Agnese Veita, Normunds Riņķis
ar sekretāri Anastasiju Beļajevu,
piedaloties prasītāja pilnvarotajai pārstāvei zvērinātai advokātei Sanitai Slišānei, atbildētāja pilnvarotajam pārstāvim /pers. B/,
atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu /pers. C/ prasībā pret /pers. D/ par parāda piedziņu, sakarā ar /pers. D/ apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2018.gada 14.feruāra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] 2017.gada 2.maijā /pers. C/ (turpmāk arī Prasītājs) Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesā cēlis prasību pret /pers. D/ (turpmāk arī Atbildētājs), lūdzot tiesu piedzīt no Atbildētāja aizdevumu 2574,54 *euro* un aizdevuma procentus 2471,70 *euro*, kā arī tiesāšanās izdevumus (*lietas 3.-5.lapa*).

Prasība pamatota ar Civillikuma 1587., 1763., 1798, 1800. un 1943.pantu.

[2] Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2018.gada 14.fēbruāra spriedumu prasība apmierināta (*lietas 52.-55.lapa*).

Tiesa nosprieda piedzīt no Atbildētāja par labu Prasītājam pamatparādu 2574,54 *euro*, kā arī procentus par aizdevuma lietošanu no 2008.gada 26.septembra līdz 2012.gada 26.septembrim 2471,70 *euro*, un tiesāšanās izdevumus – valsts nodevu 436,59 *euro*, ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 3,20 *euro*, ar lietas vešanu saistītos izdevumus 145,00 *euro*, kopā 5631,03 *euro*.

Prasītājam noteiktas tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt likumiskos procentus - 6 (sešus) procentus gadā, no nesamaksātās piedzenamās pamatparāda summas.

Tāpat ar spriedumu noteikts termiņš sprieduma labprātīgai izpildei 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

[2.1] Spriedums ir pamatots ar Civillikuma 1587.pantu, kas uzliek pienākumu pusēm izpildīt noslēgto līgumu.

Pirmās instances tiesa noskaidrojusi, ka Atbildētājs ar 2006.gada 19.janvāra aizdevuma līgumu Nr.012/2005 aizņēmās no SIA "Haupa ēkas" 1100 Ls, vienlaikus ieķīlājot kā aizdevuma atmaksas nodrošinājumu sev piederošo nekustamo īpašumu /adrese A/-/adrese/un zemesgrāmatā par labu SIA "Haupa ēkas" nostiprināta pirmā hipotēka. 2006.gada 18.decembrī noslēgta vienošanās par aizdevuma summu 1557,52 Ls, 2008.gada 26.septembrī – par aizdevumu 1809,40 Ls. 2012.gada 2.aprīlī SIA "Haupa ēkas" noslēdza cesijas līgumu ar Prasītāju par prasījuma tiesību pret Atbildētāju nodošanu.

Prasītājs 2017.gada 26.janvārī nosūtījis Atbildētājam paziņojumu par cesiju vienlaicīgi ar lūgumu nokārtot parādsaistības, ko Atbildētājs nav izdarījis. Savukārt Atbildētājs norādījis, ka Prasītājs nav ievērojis Komerclikuma 406.pantā minēto prasības celšanas noilguma termiņu – trīs gadi, jo SIA "Haupa ēkas" ir komersants un cesija slēgta ar mērķi veikt saimniecisko darbību.

Izvērtējot minēto, tiesa secinājusi, ka lietā nav ziņu par to, ka Prasītājs būtu komersants Komerclikuma izpratnē un līdz ar to, nav pamata apgalvojumam, ka uz viņu attiektos Komerclikumā noteiktais noilguma termiņš.

[2.2] Pirmās instances tiesas spriedumā, atsaucoties uz Civilprocesa likuma 600.panta trešo un ceturto daļu, ir izvērtēti apstākļi, kas saistīti ar tiesu izpildītāja veiktajām piedziņas darbībām pret Atbildētājam piederošo nekustamo īpašumu /adrese A/-/adrese/, par labu piedzinējai /pers. F/, kā arī Rīgas domes Pašvaldības ieņēmumu pārvaldei. Minētajā lietā Prasītājam bija nodrošinātā kreditora statuss.

Kā izriet no Rīgas apgabaltiesas 2013.gada 8.augusta lēmuma civillietā Nr. C04323613, par piedziņas vēršanu pret Atbildētājam piederošo nekustamo īpašumu /adrese A/-/adrese/, 2013.gada 7.maijā paziņots Prasītājam, 2013.gada 28.maijā saņemts Prasītāja kā hipotekārā kreditora paziņojums, ka parāds ir dzēsts.

Ar minēto Rīgas apgabaltiesas lēmumu apstiprināts nekustamā īpašuma /adrese A/-/adrese/, izsoles akts, minētais īpašums reģistrēts uz tā ieguvējas vārda, dzēstas visas uz minēto nekustamo īpašumu reģistrētās saistības un apgrūtinājumi, par kuriem ieguvējs nav tieši ziņojis, ka uzņemas tās uz sevi. Tādējādi secināms, ka Prasītājs nav paziņojis zvērinātam tiesu izpildītājam par atlikušā hipotekārā parāda apmēru, bet paziņojis, ka saistības ir dzēstas.

No lietas apstākļiem neizriet, ka nekustamā īpašuma /adrese A/-/adrese/, ieguvēja būtu uzņēmusies uz sevi kādas saistības vai apgrūtinājumus. Visas saistības un apgrūtinājumi dzēsti ar Rīgas apgabaltiesas lēmumu.

Tiesa norādījusi, ka tādējādi Prasītājs ir zaudējis tiesības prasīt aizdevuma nodrošinājuma izpildi, bet nav zaudējis pašas prasības tiesības par parāda piedziņu, līdz ar to, Prasītājam ir visas tiesības celt prasību vispārējā kārtībā.

[2.3] Pirmās instances tiesa norādījusi, ka saskaņā ar Civillikuma 1934.pantu, ar aizdevuma līgumu jāsaprot zināma daudzuma atvietojamu lietu nodošana īpašumā, ar pienākumu atdot saņemto tādā pašā daudzumā un tādas pašas šķiras un labuma lietās, bet atbilstoši Civillikuma 1943.pantam, aizņēmējam jāatdod tāda pati summa vai tāds pats daudzums, kādu viņš saņēmis.

Savukārt Civillikuma 1753.pants noteic, ka ar procentiem jāsaprot tā atlīdzība, kas dodama par kādas naudas summas vai citu atvietojamu lietu (844.p.) lietošanas atvēlējumu vai kavējumu, samērā ar viņu daudzumu un lietošanas ilgumu un saskaņā ar Civillikuma 1756.pantu, pienākums maksāt procentus pamatojas vai nu uz tiesisku darījumu, vai uz likumu. Saskaņā ar Civillikuma 1946.pantu procenti par aizdevumu dodami tikai tad, ja tie bijuši tieši norunāti, vai ja parādnieks pielaidis nokavējumu.

Tiesa secinājusi, ka Prasītājs līdz piedzīt parādu 2574,54 *euro* apmērā, kā arī procentus par aizdevuma lietošanu no 2008.gada 26.septembra līdz 2012.gada 26.septembrim 2471,70 *euro* (saskaņā ar aizdevuma līgumu 2% mēnesī no aizdevuma summas par 48 mēnešiem) un norādījusi, ka Atbildētājs pēc būtības Prasītāja prasījumu nav apstrīdējis, kā arī nav apstrīdējis ne pašu aizdevuma līgumu, ne arī cesijas līgumu.

Ņemot vērā minēto, pirmās instances tiesa, atzinusi, ka Prasītājs ir pierādījis Atbildētāja parāda apmēru 2574,54 *euro*, kā arī procentus par aizdevuma lietošanu no 2008.gada 26.septembra līdz 2012.gada 26.septembrim 2471,70 *euro*, kas arī piedzenami no Atbildētāja Prasītāja labā.

[2.4] Atbilstoši Civilprocesa likuma 41.panta pirmajai daļai, tiesa nosprieda no Atbildētāja par labu Prasītājam piedzīt tiesas izdevumus - valsts nodevu par prasības pieteikumu 436,59 *euro* un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 3,20 *euro*.

[2.5] Tiesa atsaukusies uz Civilprocesa likuma 44.panta otro daļu, norādot, ka Prasītājs samaksājis par zvērinātas advokātes Sanitas Slišānes pārstāvību lietā 120,00 *euro* 2017.gada 13.aprīlī un 170,00 *euro* 2018.gada 26.janvārī, ko apliecina maksājuma kvītis.

Līdz ar to, tiesa atzinusi, ka atbilstoši Civilprocesa likuma 44.panta ceturtajai daļai, ja prasība ir izskatīta tikai pirmās instances tiesā, atlīdzināmie izdevumi advokāta palīdzības samaksai nedrīkst pārsniegt 50 procentus no šā panta pirmajā daļā noteiktā maksimālā atlīdzības apmēra, tādējādi tiesa atzinusi, ka no Atbildētāja par labu Prasītājam piedzenami tiesāšanās izdevumi 145,00 *euro*.

[2.6] Atbilstoši Civilprocesa likuma 195.pantam, tiesa Prasītājam noteikusi tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt no Atbildētāja likumiskos procentus 6% gadā no nenomaksātās piedzenamās pamatparāda summas, jo saskaņā ar Civillikuma 1765.pantu gadījumos, kad likums noteic aprēķināt likumiskos procentus, tas nolikts pa seši no simta gadā.

[3] Par pirmās instances tiesas spriedumu Atbildētājs iesniedzis **apelācijas sūdzību**, pārsūdzot spriedumu pilnībā un lūdzot prasību noraidīt (*lietas 58.-63.lapa)*.

Apelācijas sūdzībā norādīts uz šādiem iebildumiem.

[3.1] Atbildētāja ieskatā, pretēji spriedumā atzītajam, no Komerclikuma normām izrietošais noilguma termiņš attiecas uz Prasītāja celto prasību, kura izriet no cedētā komercdarījuma – aizdevuma līguma. Tādējādi tiesa nepamatoti atzinusi, ka lietā nav ziņu par to, ka Prasītājs būtu komersants Komerclikuma izpratnē, turklāt nav nozīmes, vai Prasītājs (cesionārs) ir komersants, vai nav, jo svarīgs apstāklis ir, vai cedētā prasība pati par sevi izriet no komercdarījuma un tādējādi pakļauta Komerclikuma 406.panta regulējumam par trīs gadu noilguma termiņu.

[3.2] Atbildētājs norādījis, ka nebija veicis 2008.gada 26.septembra Vienošanās 2. punktā noteikto 2008.gada 26.oktobra un nav arī veicis nākamos maksājumus, tādējādi SIA „Haupa Ēkas" jau no 2008.gada 26.novembra veidojās prasības tiesība pret Atbildētāju.

Atbildētājs, atsaucoties uz Komerclikuma 389.pantu, kā arī 406.pantu, kas noteic, ka no komercdarījuma izrietošie prasījumi noilgst triju gadu laikā, ja likumā nav noteikts cits noilguma termiņš, norādījis, ka jau no 2008.gada 26.novembra aizdevējam iestājās prasījuma tiesība, kurai iestājās noilgums jau 2011 .gada 27.novembrī. Pat, ja pieņemtu, ka prasījuma tiesība iestājās tikai 2012.gada 26.septembrī, ar 2008.gada 26.septembra Vienošanā noteikto aizdevuma atmaksas pēdējo dienu, tad noilgums iestājās jau 2015.gada 27.septembrī.

[3.3] 2017.gada 26.janvārī Prasītājs bija nosūtījis Atbildētājam paziņojumu par cesiju ar lūgumu nokārtot saistības, bet 2017.gada 2.maijā Prasītājs cēlis prasību tiesā.

Apelācijas sūdzība pamatota ar Civillikuma 1806.pants, norādot, ka cesionārs gan neiegūst ar cesiju vairāk un lielākas tiesības, nekā bijušas cedentam. Saskaņā ar Komerclikuma 389.pantu, ja cesijas līgumā viens no dalībniekiem ir komersants (SIA „Haupa Ēkas"), bet otrs ne komersants (/pers. C/), tad darījums arī ir komercdarījums, un darījumam ir saistošs saīsinātais noilguma termiņš - trīs gadi.

Atbildētājs nepiekrīt, ka Prasītājs (cesionārs), būdams fiziska persona, iegūst atšķirīgas tiesības no komersanta (SIA „Haupa Ēkas") noilguma termiņa uzskaites ziņā - nevis trīs gadi, bet, iespējams, desmit. Pretējā gadījumā Prasītājam (cesionāram) veidojas personīgas priekšrocības pret parādnieku, kuras viņš izmanto, kas ir pretrunā ar Civillikuma 1807.pantu.

Tiesai ir pienākums konkrētajam gadījumam piemērot atbilstošas tiesību normas, kaut arī tās nesakrīt ar prasības pieteikumā uzrādītajām vai tajā vispār nav minētas.

[4] Par apelācijas sūdzību **paskaidrojumus** iesniedzis Prasītājs, norādot, ka apelācijas sūdzība nav pamatota un ir noraidāma (*lietas 68.-70.lapa*).

[4.1] Prasītājs nepiekrīt apelatora argumentam, ka pēc aizdevuma līguma, kas 2006.gada 19.janvārī noslēgts starp SIA "Haupa ēkas" un Atbildētāju, piemērojams Komerclikuma 406.pantā paredzētais noilgums - trīs gadi.

2012.gada 2.aprīlī tika noslēgts cesijas līgums starp SIA "Haupa ēkas" un Prasītāju, kurš nav komersants. Līdz ar to tiesiskajām attiecībām Prasītāja un Atbildētāja starpā kā divu fizisku personu darījumam nav piemērojami Komerclikuma noteikumi.

Prasītājs kā fiziska persona bija tiesīgs paļauties uz Civillikuma 1895.panta regulējumu, attiecīgi, 2017.gada 26.janvārī (nepilnus 5 gadus pēc cesijas līguma noslēgšanas) nosūtījis Atbildētājam paziņojumu par cesiju ar lūgumu nokārtot saistības.

[4.2] Atsaucoties uz no Zemesgrāmatu likuma izrietošo publiskās ticamības principu, Prasītājs norādījis uz lietas materiālos esošajām Rīgas pilsētas zemesgrāmatas nodalījuma Nr./numurs A/izdrukām par Atbildētājam piederējušo nekustamo īpašumu /adrese B/ Rīgā, tajā izdarītajiem ierakstiem - aizliegums īpašumu atsavināt, dāvināt, sadalīt un apgrūtināt ar lietu tiesībām par labu SIA "Haupa ēkas", kas grozīti, norādot, ka aizliegums noteikts par labu Prasītājam, pamatojoties uz 2012.gada 2.aprīļa cesijas līgumu. Izdarīts arī ieraksts par prasījuma tiesību cesiju.

Turklāt pats Atbildētājs iesniedzis tiesai Rīgas apgabaltiesas 2013.gada 8.augusta lēmumu lietā Nr.C04323613, no kura izriet, ka par piedziņas vēršanu uz parādniekam piederošo nekustamo īpašumu 2013.gada 7.martā tika paziņots kreditoram /pers. C/. Tādējādi par apstākli, ka hipotekārais kreditors ir Prasītājs, viņš uzzinājis vismaz ne vēlāk kā 2013.gada 8.augustā.

[5] **Tiesas sēdē** Atbildētāja pārstāvis apelācijas sūdzību uzturēja, prasību neatzina.

Tiesas sēdē Prasītāja pārstāve zvērināta advokāte apelācijas sūdzību neatzina, prasību uzturēja, lūdza to apmierināt.

Motīvu daļa

[6] Civillietu tiesas kolēģija, uzklausījusi puses un to pārstāvjus, pārbaudījusi un novērtējusi lietas materiālus, atzīst, ka apelācijas sūdzība ir iesniegta pamatoti, bet prasība ir noraidāma.

[7] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 426.panta pirmo daļu un 430.panta trešo daļu apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajā sūdzībā, un nepārbauda pirmās instances tiesas konstatētos faktus, ja tie nav apstrīdēti apelācijas sūdzībā.

Atbildētājs ir pārsūdzējis pirmās instances spriedumu pilnībā, līdz ar to apelācijas instances tiesa lietu skata pēc būtības.

[8] Lietā nepastāv strīds par šādiem apstākļiem.

Atbildētājs 2006.gada 19.janvārī noslēdza aizdevuma līgumu Nr.012/2005 ar SIA "Haupa ēkas" 1100 Ls, nodrošinot aizdevumu ar ķīlu uz nekustamo īpašumu /adrese A/-/adrese/un ierakstot zemesgrāmatā uz minēto īpašumu hipotēku par labu SIA "Haupa ēkas" (*lietas 8.-11.lapa*).

Aizdevuma līgums tika grozīts 2006.gada 18.decembrī, noslēdzot vienošanos par aizdevuma summu 1557,52 Ls un 2008.gada 26.septembrī vienojoties par aizdevuma summu 1809,40 Ls, nosakot atmaksas grafiku ar termiņu līdz 2012.gada 26.septembrim (*lietas 12.-18.lapa*).

SIA "Haupa ēkas" 2012.gada 2.aprīlī cedēja prasījuma tiesības pret Atbildētāju/pers. C/ (*lietas 19.lapa*). Pamatojoties uz Cesijas līgumu, 2013.gada 7.februārī zemesgrāmatā tika grozīts ieraksts par ķīlas tiesībām par labu Prasītājam.

2013.gada 18.septembrī Atbildētāja īpašumtiesības uz nekustamo īpašumu tika izbeigtas, pamatojoties uz Rīgas apgabaltiesas 2013.gada 8.augusta lēmumu (*lietas 20.-22.lapa*).

Atbildētājam par Cesijas līgumu tika paziņots 2017.gada 25.janvārī (*lietas 23.-24.lapa*), pieprasot samaksāt parādu, kas izriet no Aizdevuma

līguma.

[9] Atbildētāja ieskatā, tā kā viņš aizdevumu noslēdza ar SIA "Haupa ēkas", kas bija komersants, izskatāmajā lietā iestājies Komerclikuma 406.pantā noteiktais trīs gadu noilguma termiņš prasības celšanai, secīgi, Prasītājs zaudējis parāda, kas izriet no Līguma, prasījuma tiesības pret Atbildētāju.

Savukārt Prasītājs uzskata, ka Prasītāja un Atbildētāja tiesiskās attiecības nav vērtējamas kā komercattiecības Komerclikuma izpratnē, tāpēc attiecībā uz prasības noilgumu piemērojams Civillikumā noteiktais 10 gadu termiņš. Prasītājs vēlas piedzīt no Atbildētāja aizdevuma summu 2574,54 *euro* (1809,40 LVL), kā arī procentus par aizdevuma lietošanu saskaņā ar līgumu par laiku no 2008.gada 26.septembra līdz 2012.gada 26.septembrim - 2471,70 *euro* (1737,12 LVL).

[10] Komerclikuma 389.pants noteic, ja darījums ir komercdarījums tikai vienam no darījuma dalībniekiem, šā likuma noteikumi par komercdarījumiem ir vienlīdz piemērojami arī pārējiem darījuma dalībniekiem, ciktāl normatīvajos aktos patērētāju tiesību aizsardzības jomā vai citos likumos nav noteikts citādi.

Ņemot vērā, ka SIA "Haupa ēkas" ir komersants, tiesas kolēģijai nav šaubu, ka Aizdevuma līgums starp SIA "Haupa ēkas" un Atbildētāju vērtējams kā komercdarījums.

[10.1] Komerclikuma 406.pantā (likuma redakcijā, kas stājās spēkā 2010.gada 1.janvārī) noteikts, ka no komercdarījuma izrietošie prasījumi noilgst triju gadu laikā, ja likumā nav noteikts cits noilguma termiņš.

Lietā nepastāv strīds par to, ka SIA "Haupa ēkas" cedēja prasījuma tiesības pret Atbildētāju pirms iestājās 2008.gada 26.septembra vienošanās pie Aizdevuma līguma noteiktais atmaksas termiņš - 2012.gada 26.septembris.

[10.2] Atbilstoši Civillikuma 1806.panta pirmajai daļai, cesionārs gan neiegūst ar cesiju vairāk un lielākas tiesības, nekā bijušas cedentam, bet pats prasījums pāriet uz viņu ar visām pie tā piederīgām un cesijas brīdī jau pastāvošām tiesībām, pat arī tad, ja tās būtu pamatotas uz personīgu labvēlību pret cedentu, ciktāl par tām nav tieši noteikts izņēmums no šā noteikuma.

Savukārt Civillikuma 1807.pants noteic, ka parādnieka stāvoklis ar cesiju nedrīkst pasliktināties, kādēļ cesionārs, ja viņam personīgi pieder kādas priekšrocības pret parādnieku, nedrīkst tās izlietot.

Kā izriet no minēto normu satura, ar cesiju pāriet visi cedētā parāda nodrošinājumi (galvojums, solidāra saistība, ķīla, utt.) un visas citas ar prasījumu saistītās tiesības. Tomēr cesionārs nav tiesīgs vienpusēji mainīt līguma noteikumus vai izvirzīt jaunus noteikumus, piemēram, nevar rēķināt lielākus procentus vai līgumsodu, kā to paredz iepriekš noslēgtais līgums. Tādējādi tiek aizsargāts parādnieks, lai izslēgtu cesionāra iedzīvošanās iespējas.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 5.panta sesto daļu Civillietu tiesas kolēģija, izskatot lietu, ņem vērā judikatūru līdzīgās lietās. Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departaments 2016.gada 27.maija spriedumā lietā Nr. SKC-399/2016, izskatot kasācijas sūdzību lietā cesionāra prasībā pret parādnieku par parādu, kas izrietēja no kredītlīguma, kas bija noslēgts ar banku (cedentu), ir norādījis uz nepieciešamību vērtēt cesionāra tiesību apjomu pēc Cesijas līguma noslēgšanas saskaņā ar Civillikuma 1806. un 1807.panta noteikumiem.

Konkrētajā gadījumā Prasītājam cedēti no Aizdevuma līguma izrietošais prasījums parāda piedziņai, tostarp ķīlas tiesības uz ieķīlāto nekustamo īpašumu.

[10.3] Tā kā cedents ir komersants, kura prasījuma tiesības noilgums ir vērtējams pēc Komerclikuma 406.panta, arī cesionārs, Prasītājs lietā, nevar izmantot garāku prasījuma tiesību. Tādejādi apelatora iebildumi, ka celtais prasījums izriet no komercdarījuma, līdz ar to prasības noilgums vērtējums atbilstoši Komerclikuma 406.pantā noteiktajam termiņam, ir atzīstami par pamatotiem.

Civillietu tiesas kolēģija secina, ka Prasītāja kā hipotekārā kreditora 2012.gada 28.maija paziņojums tiesu izpildītājam par to, ka hipotekārais parāds uz nekustamo īpašumu ir dzēsts (*lietas 32.lapa*), ir pretrunā gan ar 2017.gada 25.janvāra paziņojumu, gan ar prasībā norādītajiem apstākļiem. Lietas izskatīšanas laikā Prasītāja pārstāve norādīja, ka parāds nav atmaksāts, ko neapstrīdēja otra puse, bet nevarēja izskaidrot minētā paziņojuma nozīmi.

[11] Civillikuma 1896.pantā noteikts, ka noilgums sāk tecēt ar to dienu, kurā prasījums ir tā nodibināts, ka pret parādnieku, kas nav izpildījis savu pienākumu, nekavējoties var celt prasību, kaut arī tomēr vēl nebūtu ne parādnieks liedzies izpildīt, ne arī kreditors viņam to atgādinājis. Saskaņā ar to noilguma tecējuma iesākumam vajadzīgs: nosacītiem prasījumiem - lai nosacījums jau būtu noskaidrojies, bet terminētiem prasījumiem - lai termiņš jau būtu notecējis.

Ņemot vērā, ka Aizdevuma līgumā bija noteikts termiņš, izvērtējot apstākļus, kas saistīti ar noilguma iestāšanos, tiesas kolēģija konstatē, ka uzreiz pēc samaksas termiņa iestāšanās 2012.gada 26.septembrī Prasītājs nav sūtījis Atbildētājam atgādinājumu par samaksu. Prasītājas pārstāve minēto apstākli tiesā nav apstrīdējusi un nav sniegusi pierādījumus par pretējo.

[11.1] No ierakstiem zemesgrāmatā redzams, ka, pamatojoties uz Cesijas līgumu, Zemesgrāmatā ir izdarīti grozījumi 2013.gada 7.februārī. Savukārt par Cesijas līgumu Atbildētājam tika paziņots 2017.gada 25.janvārī. Lai gan lietā nav iesniegta Prasītāja vēstule, kas apstiprinātu kreditora atgādinājuma saturu, tiesas kolēģija noskaidroja, ka starp pusēm nav strīda, ka vienlaicīgi ar Cesijas paziņojumu ir izsniegts arī kreditora atgādinājums.

Tādējādi secināms, ka laikā no 2012.gada 26.septembra līdz 2017.gada 25.janvārim Prasītājs nav prasījis Atbildētājam atmaksāt parādu, kas izriet no Aizdevuma līguma.

Tiesību doktrīnā norādīts, ka „Noilguma institūts civiltiesībās veidots ar mērķi novērst nenoteiktību mantiskajās attiecībās, radīt skaidrību tad, ja kāda persona ilgstoši neīsteno tiesības vai neprasa novērst iespējamo strīdu par tām (..)" (*K.Torgāns. Saistību tiesības. I.daļa. Mācību grāmata. - Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2006, 315 lpp., 276.lpp.*). „(..) likumā noteiktu termiņu, pēc kura notecējuma saistība izbeidzas, sauc par noilguma termiņu, bet saistību tiesības izbeigšanos tāpēc, ka ilgstošā laika posmā tā nav izlietota, sauc par noilgumu (saistības izbeigšanās ar noilgumu)." (*turpat, 277.lpp.*).

Augstākā tiesa savos nolēmumos vairākkārt ir norādījusi, ka, ceļot tiesā prasību pēc likumā noteiktā noilguma termiņa iestāšanās, t.i., neizmantojot atbilstošā veidā savas tiesības, prasītājs ir zaudējis iespēju panākt tiesību aizskāruma novēršanu (*skat. Senāta 2010.gada 23.februāra spriedums lietā Nr.SKC-89/2011, Senāta 2011.gada 23.februāra spriedums lietā Nr.SKC-89/2011, Senāta 2011.gada 14.jūnija spriedums lietā Nr.SKC-410*).

[11.2] Tā kā prasība tiesā iesniegta tikai 2017.gada 2.maijā jeb vairāk kā četrus gadus pēc termiņa beigām, atzīstams, ka kreditors nav savlaicīgi izmantojis savas tiesības celt prasību tiesā līdz 2015.gada 25.septembrim un līdz ar to ir pieļāvis noilgumu. Savukārt 2017.gada 25.janvārī Atbildētājam izsniegtais Cesijas paziņojums neietekmē noilguma termiņu, jo kreditora atgādinājums ir nosūtīts pēc tam, kad beidzies noilguma termiņš.

Ievērojot noskaidrotos apstākļus, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka pastāv likumā noteiktais šķērslis prasības apmierināšanai, jo prasībai ir iestājies noilgums saskaņā ar Komerclikuma 406.pantu, līdz ar to ir pamats prasību noraidīt.

[12] Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa ir pareizi konstatējusi faktiskos apstākļus, kas saistīti ar Aizdevuma līguma noslēgšanu, taču nav vispusīgi un objektīvi izvērtējusi pušu tiesiskās attiecības pēc Cesijas līguma noslēgšanas, līdz ar to nav piemērojusi Komerclikuma normas, kas noteic komercdarījuma pazīmes un noilguma termiņu prasībām, kas izriet no komercdarījumiem, kā rezultātā pārsteidzīgi apmierinājusi prasību. Minētais ir par pamatu pretēja sprieduma taisīšanai apelācijas instances tiesā.

[13] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos

tiesas izdevumus. Ja prasība apmierināta daļēji, šajā pantā norādītās summas piespriež prasītājam proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram, bet atbildētājam - proporcionāli tai prasījumu daļai, kurā prasība noraidīta.

Prasītājs samaksājis valsts nodevu par prasības pieteikuma iesniegšanu 436,59 *euro* (*lietas 6a lapa*), ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 3,30 *euro* (*lietas 6., 7.lapa*), kopā 439,89 *euro*. Tā kā prasība ir noraidīta, Prasītājam netiek atlīdzināti samaksātie izdevumi.

Atbildētājs par apelācijas sūdzības iesniegšanu ir samaksājis valsts nodevu 436,59 EUR (*lietas 64.lapa*), līdz ar to minētā summa piedzenama no Prasītāja Atbildētāja labā.

[14] Atbilstoši Civilprocesa likuma 39.panta pirmās daļas 5.punktam un valsts AS „Latvijas Pasts" tarifiem, ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi (ar tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu un izsniegšanu saistītie izdevumi) šajā lietā nepārsniedz samaksātos ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 3,30 EUR, ko apliecina Tiesu informatīvās sistēmas pavēstu uzziņa un informācija par dokumentu nosūtīšanu (*lietas 67.,72.lapa, pavēstu uzziņa*), līdz ar to par minēto izdevumu piedziņu netiek lemts.

[15] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 44.panta otro daļu, ar lietas vešanu saistītos izdevumus piespriež no atbildētāja par labu prasītājam, ja viņa prasījums ir apmierināts pilnīgi vai daļēji, kā arī tad, ja prasītājs neuztur savus prasījumus sakarā ar to, ka atbildētājs tos pēc prasības iesniegšanas labprātīgi apmierinājis.

Savukārt atbilstoši minētā panta trešajai daļai, ja prasība noraidīta, ar lietas vešanu saistītos izdevumus piespriež no prasītāja par labu atbildētājam.

Prasītājam juridisko palīdzību lietā sniegusi zvērināta advokāte Sanita Slišāne (*orderis un pilnvara lietas 36.-37., 74.lapā)*.

Pirmās instances tiesā iesniegts zvērināta advokātes Sanitas Slišānes 2017.gada 31.marta rēķins Nr. SS/17/25 par juridisko palīdzību lietā par 120 EUR (*lietas 38.lapa*), 2018.gada 24.janvāra rēķins Nr. SS/18/5 par juridisko palīdzību lietā par 170 EUR (*lietas 39.lapa*), minēto rēķinu apmaksu apstiprina Swedbank AS maksājumu dokumenti (*lietas 40.-41.lapa*), savukārt apelācijas instances tiesā iesniegts 2018.gada 28.marta rēķins Nr. SS/18/25 par juridisko palīdzību lietā par 120 EUR (*lietas 79.lapa*), 2018.gada 4.jūnija rēķins Nr. SS/18/40 par juridisko palīdzību lietā par 170 EUR (*lietas 80.lapa*), pavisam kopā 580 EUR.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 44.panta pirmās prim daļai, par advokāta palīdzību atlīdzināmo izdevumu faktisko apmēru uzskata gan izdevumus, kuri jau ir samaksāti, gan izdevumus, par kuriem saskaņā ar advokāta un puses vienošanos par juridiskās palīdzības sniegšanu ir izrakstīts rēķins.

Tā prasība ir noraidīta, Prasītāja samaksātie ar lietas vešanu saistītie izdevumi par advokāta palīdzību netiek atlīdzināti.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 434.panta ceturto daļu un 204.[1] pantu pusēm ir nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 430., 432.-434.pantu un 454.pantu, Civillietu tiesas kolēģija

nosprieda

noraidīt /pers. C/ prasību pret /pers. D/ par parāda piedziņu.

Piedzīt no /pers. C/, personas kods /personas kods/, /pers. D/, personas kods /personas kods/, labā samaksātos tiesas izdevumus 436,59 EUR (četri simti trīsdesmit seši *euro* un 59 centi).

Noteikt termiņu sprieduma daļā par tiesas izdevumu piedziņu labprātīgai izpildei 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā Augstākās tiesas Civillietu departamentā 30 dienu laikā no sprieduma pasludināšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Rīgas apgabaltiesā.

Spriedums sastādīts 2018.gada 29.jūnijā.

Tiesnese I.Celmiņa
Tiesnese A.Veita
Tiesnesis N.Riņķis